

Ministru prezidenta Aigara Kalvīša uzruna Saeimā 2007.gada 24.oktobrī

Augsti godātais Saeimas priekšsēdētāj, cienījamie deputāti!

Nedaudz vairāk kā pirms gada es jūs uzrunāju kā valdības vadītāja amata kandidāts un vairākkārt pieminēju vārdu „pragmatisms”.

Pragmatiska ir bijusi valdību veidojošās koalīcijas izšķiršanās turpināt iesāktos darbus, nemēģināt iesaistīties jaunos politiskos ķīviņos, bet censties godīgi pildīt savus pienākumus nebūt ne vienkāršajos ekonomiskajos apstākļos.

Šī gada laikā situācija ir bijusi visai saspringta – līdztekus stabili augstam nacionālā kopprodukta pieaugumam un visstraujākajam algu palielinājumam pilnīgi visās nozarēs kā neizbēgams spirāles loks ir augusi arī inflācija.

Optimistiskākās prognozes par to, ka šis process varētu apstāties jau pieņemto darbību rezultātā, nav piepildījušās un mēs esam bijuši spiesti ķerties arī pie nepopulāriem un nepatīkamiem lēmumiem.

Tā ir viena lieta, kas jāsaprot – valdības rīcībā esošie instrumenti inflācijas samazināšanai ir ierobežojoši – tie ierobežo uzņēmēju intereses, ietekmē valsts iedzīvotāju brīvības un vēlmes.

Ja mēs dzīvotu totalitārā valstī, apturēt inflāciju varētu ar vienu valdības lēmumu. Mēs esam izvēlējušies dzīvot pēc tirgus ekonomikas noteikumiem un ar tiem ir jārēķinās.

Mēs nevaram palielināt algas un cerēt, ka tas neietekmēs cenu kāpumu.

Mēs nevaram pieļaut nekontrolētu kredītu tirgu un cerēt, ka tas nenovedīs pie nepārdomātiem pirkumiem, kredītu sloga palielināšanās un nekustamā īpašuma tirgus burbuļa plīšanas.

Mēs nevaram turpināt apmierināt visas, lai arī cik pamatotās izdevumu prasības, turpinot palielināt valsts parādu un budžeta deficītu.

Pēdējo divu gadu laikā valdība ir nopietni strādājusi, lai izlīdzinātu algu proporcijas sabiedriskajā sektorā strādājošajiem.

Pavisam konkrēti: izglītības darbinieku algas ir palielinājušās par 32%, salīdzinot ar pagājušā gada pirmo pusgadu, veselības un sociālās aprūpes darbinieku – par 41%, tāpat arī atpūtas, kultūras un sporta nozarē strādājošiem – par 40%.

Šie paaugstinājumi ir līdzvērtīgi un pat augstāki nekā kopumā valstī, kur algu paaugstinājums ir 33% apjomā.

Tāpat mēs nedrīkstam pieļaut, ka pazūd no dienaskārtības vecāku pabalsti strādājošiem vecākiem. Tas ne tikai stimulēs ģimeņu pieaugumu, tas stimulēs vairāk

strādāt, vairāk pelnīt, vairot savu un valsts labklājību.

Mēs nedrīkstam pieļaut, ka apstājas pašvaldību reforma un ap 50 miljoniem latu paliek neapgūti, lai attīstītu Latvijas reģionus.

Latvijas nākotne ir tiešā veidā atkarīga no tā, cik ātri un kvalitatīvi spēsīm izmainīt situāciju reģionos. Šī valdība ir spējusi būtisku soļus uz priekšu šajā jomā un tie ir darbi, kas nedrīkst apstāties.

Mēs nedrīkstam pārtraukt veiksmīgi uzsāktu Eiropas naudas apguvi projektos, kuros nepieciešams valdības līdzfinansējums.

Mēs nedrīkstam sagraut iesāktu sadarbību ar nevalstiskajām organizācijām, kas lieliski tiek galā ar daudziem uzdevumiem un paplašina sabiedrības līdzdalību valsts procesos. Arī tam nepieciešams valdības finansējums.

Mēs lieliski apzināmies jomas, kurās pārdomāts finansējums spēj dot būtisku pienesumu visas ekonomikas atveseļošanai.

Taču šis ir gads, kurā nepieciešams uz brīdi apvaldīt savu labo gribu un nesolīt vēl straujāku izdevumu pieaugumu.

Šis ir gads, kurā mums jāpiebremzē visu cenu un izdevumu kāpums. Augstāku, kopīgu mērķu vārdā.

Mums ir jāapzinās, ka pārdomāta fiskālā politika šajā situācijā var dot daudz lielāku ieguvumu nākotnē, ja vien spēsīm vienoties par kopīgām budžeta vadlīnijām.

Pirmkārt, tas ir budžets ar ievērojami pārdomātu izdevumu sadaļu.

Vislielākais samazinājums tiek plānots uz valsts institūciju darba efektivitātes paaugstināšanas rēķina – samazinot nevajadzīgās štata vietas, pārplānojot resursus, veicot rūpīgu administratīvo auditu.

Otrkārt, mēs rēķināmies ar veiksmīgu Valsts ieņēmumu dienesta darbu un tālākus ēnu zonas ekonomikā samazināšanos. Līdz ar to, gluži tāpat kā jau vairākus gadus, mēs varam plānot ieņēmumu palielināšanos.

Treškārt, mēs esam sasnieguši daudzu iepriekšējo valdību izvirzīto, bet tā arī nesasniegto mērķi un varam apgalvot, ka izveidots pamatots vidēja termiņa budžets, kas ļauj rēķināties ne vien ar viena gada plāniem, bet jau ar trim.

Ceturtkārt, un tas ir svarīgākais, ko par šo budžetu var pateikt pāris vārdos – pirmoreiz Latvijas vēsturē tas ir budžets ar pārpalikumu. 2008. gadā tas būs 1% no IKP, 2009. un 2010. gadā – attiecīgi 1,2% un 1,5%.

Un tie nav tikai tukši cipari. Budžeta pārpalikums ļaus ievērojami stabilizēt valsts ekonomiku, veidojot uzkrājumu fondu un efektīvi reaģējot krīzes situācijās.

Budžets ar pārpalikumu nozīmē mūsu valsts stabilu virzību uz kopīgu eirovalūtas zonu, tas ir nozīmīgs signāls investoriem un ārvalstu biznesa partneriem, kas spēs

novērtēt Latvijas ekonomikas prognozējamību.

Tas ir ne mazāk svarīgs nosacījums mūsu tālākai attīstībai – apņēmīga inflācijas ierobežošana, taupība valsts izdevumos, stingra fiskālā politika ir tikai viens nosacījums krīzes novēršanai nākotnē.

Otrs nosacījums ir nacionālās uzņēmējdarbības, vietējas ražošanas, zināšanu ietilpīgu nozaru attīstība.

Lai kādi ārkārtēji apstākļi neietekmētu šī budžeta apspriešanu un pieņemšanu, mēs nedrīkstam aizmirst par tiem mērķiem, kas izvirzīti Nacionālajā attīstības plānā.

Tikai šādi mēs varam cerēt uz sabiedrības uzticības atgūšanu – esot uzticīgi paši saviem dotajiem solījumiem.

Zālē sēdošie lieliski zina, ka katra valdības maiņa prasa vairāku mēnešu saskaņošanas un izveides darbu - jauna ministru kabineta formēšanu, jauna budžeta izstrādi.

Tas ir gluži dabiski – ikviens jauns ministrs, ikviens jauns premjers nāk ar savu politiku, ar savām prioritātēm, kam jāatspoguļojas finanšu sadalījumā.

Taču ikviena šāda pārplānošana prasa vairāku mēnešu darbu.

Vai vēlamies šajā brīdī apstādināt valsts attīstību uz daudziem mēnešiem? Ceru, ka nē, jo politika ir kompromisu māksla un varbūt tieši šodien spējam to apliecināt.

Šobrīd vēl nav par vēlu pieņemt lēmumu, lai valsts attīstība neapstātos.

Valdības apņēmībai veidot taupības budžetu jau šodien ir jāsāk ietekmēt procesus, no kuriem atkarīgs cenu kāpums jau nākamā gada pirmajos mēnešos.

No mūsu rīcības pragmatisma ir atkarīgs, vai valsts būs spējīga izvairīties no krīzes situācijām turpmākajos trīs gados.

Tāpēc aicinu konsolidēt spēkus, atstāt vecos kašķus, uzveikt kārdinājumu pārdaļīt varu vai izsist kādu popularitātes procentu.

Aicinu vienkārši pievērsties valsts nākotnes nodrošināšanai nevis rakt katram savā dārziņā.

Pirms balsot, katram no jums jāizvēlas: „Par”, nozīmēs kopīgu ceļu ar saviem vēlētajiem meklēšanu, lai labklājība tiktu sasniegta ātrāk.

Ar „Pret” jūs norausiet STOP krānu gluži kā vilcienā un valsts apstāsies uz ilgiem mēnešiem.

Jūsu izvēle būs īpaši atbildīga un jūsu atbilde tiek gaidīta.

Noliekam emocijas uz brīdi pie malas un pieņemam kopīgu, valstiski pārdomātu un atbildīgu lēmumu!

Paldies!